

Svar på remiss av betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

Kommunstyrelsens beslut

Borås Stad tillstyrker förslaget.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har mottagit remiss avseende utredning av utjämningsystem och bidrag till kommuner och regioner, Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50). Utredningens uppdrag är att analysera och föreslå förändringar i det kommunalekonomiska utjämningsystemet i Sverige. Systemet syftar till att utjämna skillnader i ekonomiska förutsättningar mellan olika kommuner och regioner, att alla kommuner kan erbjuda likvärdig service till sina invånare oavsett lokala skillnader i befolkningsstruktur, geografi och skatteintäkter. Utredningen omfattar en analys av inkomstutjämnningen, kostnadsutjämnningen, LSS-utjämnningen samt riktade och generella statsbidrag.

Ärendet i sin helhet

Borås Stad har mottagit en remiss från Finansdepartementet avseende utredningen av utjämningsystem och bidrag till kommuner och regioner, Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50).

Utredningens uppdrag är att analysera och föreslå förändringar i det kommunalekonomiska utjämningsystemet i Sverige. Systemet syftar till att utjämna skillnader i ekonomiska förutsättningar mellan olika kommuner och regioner, att alla kommuner kan erbjuda likvärdig service till sina invånare oavsett lokala skillnader i befolkningsstruktur, geografi och skatteintäkter. Utredningen omfattar en analys av inkomstutjämnningen, kostnadsutjämnningen, LSS-utjämnningen samt riktade och generella statsbidrag

Utredningen har en utgångspunkt i att kostnadsutjämnningen endast ska avse obligatorisk verksamhet. Kommuner och regioner kan bedriva andra verksamheter utifrån lokala prioriteringar med det är endast obligatoriska verksamheter som är föremål för kostnadsutjämnning. Vidare har den kommunala självstyrelsen varit ett kärnvärde i utredningen.

Utredningens samlade förändring innebär att glesa kommuner, kommuner med liten folkmängd och de socioekonomiskt svagare kommunerna i genomsnitt får en positiv förändring. Socioekonomiskt starkare kommuner med stor folkmängd eller tät bebyggelsestruktur påverkas i genomsnitt negativt av förändringen.

De förändringar som föreslås i betänkandet och som föreslås införas från och med 1 januari 2026 förväntas samlat få en negativ effekt på Borås Stad när det gäller inkomst-, kostnads- och LSS-utjämningen. Med beräkningsgrunden befintlig utjämning per 2023-12-31 påverkas Borås Stad med 45 miljoner kronor, förutsatt införandebidrag, och det är förändringar i LSS-utjämningen som får stort genomslag.

I uppdraget har det ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna ingå i det generella statsbidraget för kommunsektorn. Förslaget innebär att inriktningen är att de riktade statsbidragen ska minska.

Yttrande

Kommunstyrelsen ser positivt på utredningens förslag och då med särskilt med fokus på förändringarna som föreslås gällande riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen ser positivt på kommitténs huvudsakliga inriktning att de riktade statsbidragen ska minskas och instämmer i de principer som kommittén föreslår ska vara gällande för undantag från huvudregeln att statsbidrag ska vara generella. Att riktade statsbidrag föreslås bli en del av det generella statsbidraget ger kommunen bättre förutsättningar att över tid bedriva verksamheten långsiktigt och förändringen innebär mindre administration i form av ansökningar. ~~Vid omvandling från riktade statsbidrag till generella statsbidrag finns en risk för ekonomisk påverkan, på så vis att statsbidrag har fördelats utefter en viss modell som då kan förändras när det blir ett generellt statsbidrag. Det finns en risk att vissa verksamheter som idag får riktat statsbidrag blir en mindre prioriterad verksamhet om statsbidraget blir generellt. Exempel på sådan verksamhet är Personligt ombud.~~

Beslutsunderlag

1. Remiss av betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)
2. Grundskoleförvaltningens yttrande över remiss SOU 2024:50, 2024-10-04
3. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens yttrande över remiss SOU 2024:50, 2024-10-05
4. Förskoleförvaltningens yttrande över remiss SOU 2024:50, 2024-10-10
5. Arbetslivsförvaltningens yttrande över remiss SOU 2024:50, 2024-10-10
6. Kulturförvaltningens yttrande över remiss SOU 2024:50, 2024-10-10
7. Svar på remiss: SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Beslutet expedieras till

1. fi.remissvar@regeringskansliet.se
2. fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se

Annette Carlson (M)

Andreas Exner (SD)

Helena Ishizaki (KD)